

- 1. Податкове право**
- 2. Господарське право**
- 3. Нерухомість та будівництво. Земельне право.**
- 4. Судова практика**
- 5. Інше**

РОЗДІЛ 1: ПОДАТКОВЕ ПРАВО

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ЛИСТ від 01.04.2013 р. N 4420/6/15-14-15-13

Щодо зарахування переплати з податку на прибуток в рахунок сплати авансових внесків з податку на прибуток

Даним листом ДПС України підтверджує можливість зарахування надміру сплачених грошових зобов'язань платника з податку на прибуток у сплату щомісячних авансових внесків (ст.57, 87 Податкового кодексу України) на підставі заяви, поданої платником податку щодо такого зарахування.

В даному випадку, відповідне зарахування коштів податківцями може відбутись лише за наявності волевиявлення платника податків, у випадку наявності певних переплат щодо податкових зобов'язань (або надмірно сплачених сум). Таким волевиявленням є відповідна заява платника податку. Відтак, про жодні автоматичні зарахування коштів податківцями не може бути й мови. Тобто, платник податку або подає заяву про зарахування надмірно сплачених коштів або може повернути їх собі у встановленому порядку.

Роз'яснення від 08.04.2013

Щодо поновлення реєстрації платником податку на додану вартість

Даним роз'яснення ДПС України звертає увагу платників податків на можливість поновлення реєстрації платника податку на додану вартість. Так, п. 184.1 ст. 184 Податкового кодексу України передбачає випадки анулювання свідоцтва платника ПДВ. Зокрема, в даному випадку йдеться про факт не підтвердження юридичною особою свого місцезнаходження у відповідності до вимог ст. 19 ЗУ «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб підприємців».

Таким чином ДПС України доходить висновку про те, що у випадку анулювання свідоцтва платника ПДВ із зазначених вище підстав, та за умови, що такий суб'єкт господарювання належним чином виконав

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Квітень 2013

вимоги Закону щодо підтвердження свого місцезнаходження, останній має право звернутися із заявою відповідної форми щодо реєстрації платника ПДВ.

Свідоцтво платника ПДВ має бути видане (надіслане поштою платнику податків) не пізніше 5 робочих днів з дня надходження згаданої заяви.

МІНІСТЕРСТВО ДОХОДІВ І ЗБОРІВ УКРАЇНИ

ЛИСТ від 01.04.2013 р. N 88/99-99-22-0318

Даним листом Міністерство доходів і зборів України надає роз'яснення щодо оподаткування прибутку нерезидентів у вигляді відсотків, який виникає і має походження в Україні, а також роз'яснює, яким саме чином можуть бути застосовані певні пільги щодо оподаткування прибутку нерезидентів.

Роз'яснення містять посилання на статтю 160 Податкового кодексу України, у відповідності до якої до доходу нерезидента також слід відносити і проценти. Таким чином, у відповідності до положень даного листа та ст. 160 Податкового кодексу України, будь-який дохід нерезидента, який має походження з України оподатковується за 15 % ставкою.

Водночас, податковий агент має право самостійно застосувати звільнення від оподаткування або зменшену ставку оподаткування (у випадку якщо така передбачена міжнародним договором України) на час виплати доходу (відсотків) нерезиденту, якщо такий нерезидент є бенефіціарним (фактичним) отримувачем (власником) доходу і резидентом країни, з якою укладений відповідний міжнародний договір (див. п. 103.2 ст. 103 Податкового кодексу України). Таким чином, підтвердження бенефіціарності є однією з можливостей застосування пільгової ставки оподаткування прибутку нерезидентів.

НАКАЗ 12.04.2013 N 699/5/38

«Щодо подання Міністерству доходів і зборів України відомостей, необхідних для розрахунку податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки»

Можливо, для фізичних осіб, зазначений наказ сам по собі, ніякого особливого значення не має. Проте, на нашу думку, це ще одна чергова «ластівочка» впровадження системи нарахування податку на нерухомість для всіх власників житлової нерухомості, яка чекає на всіх нас найближчим часом. Поки важко прогнозувати наскільки оперативним буде здійснюватись передача інформації до податкового органу оскільки це пов'язано насамперед з не до кінця сформованою базою в самому Укрдержреєстрі. Як відомо взаємовідносини органів БТІ та Укрдержреєстру є доволі напруженими, що відповідно гальмує передачу інформації, а отже і нарахування податку податковими органами.

Спільний Наказ Міністерства доходів і зборів України та Міністерства юстиції.

Даним Наказом затверджено регламент передачі інформації від Державної реєстраційної служби України Міністерству доходів і зборів України про об'єкти житлової нерухомості, що перебувають у власності фізичних осіб, у тому числі нерезидентів.

Основною метою передачі цієї інформації є нарахування відповідними органами Міндоходів України відповідного податку на нерухомість.

Затверджений наказом Регламент встановлює загальний обсяг інформації, який має передаватися на користь Міндходів, формат файлів та порядок їх оброблення.

НАКАЗ від 26.04.2013 року N 82

Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій

Даним наказом затверджено новий Державний реєстр реєстраторів розрахункових операцій. Необхідність затвердження такого нового реєстру викликана, в першу чергу, технологічним розвитком РРО. Тому, у зв'язку з появою поколінь більш нових та сучасних реєстраторів, використання яких є виправданим з огляду на технологічний розвиток суспільства, з'явилась нагальна потреба у «легалізації» використання нових технологій шляхом затвердження нового реєстру.

ВИЩИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД УКРАЇНИ

Інформаційний лист від 29.04.2013 № 642/12/13-13

Щодо питань, пов'язаних із застосуванням адміністративного арешту коштів відповідно до підпункту 20.1.17 пункту 20.1 статті 20 Податкового кодексу України

Досить цікавий лист на думку авторів дайджесту з точки зору рекомендацій ВАСУ щодо однакового застосування податкового законодавства, що стосується процедур та порядку накладення арешту на майно платника податків та на грошові кошти платника податків.

Зокрема, мова в даному листі йде про реалізацію повноважень податкових органів таких як адміністративний арешт, що регулюється ст. 94 ПК України.

При цьому ВАСУ звертає увагу і чітко розрізняє поняття накладення арешту на кошти на рахунку платника податків (п. 94.6.2 пункту 94.6 статті 94) та накладення арешту на майно платника податків (п. 94.10 ст. 94 ПК України).

Дане розмежування є принципово важливим з огляду на порядок застосування цих видів заходів податковими органами. Зокрема, адміністративний арешт майна платника податків відповідно до пункту 94.10 статті 94 ПК України накладається за рішенням керівника органу державної податкової служби, обґрунтованість якого протягом 96 годин має бути перевірена судом. Натомість, арешт коштів на рахунку платника податків відповідно до абзацу другого підпункту 94.6.2 пункту 94.6 статті 94 здійснюється виключно на підставі рішення суду шляхом звернення органу державної податкової служби до суду. Жодного рішення податковий орган в такому разі не приймає.

При цьому ВАСУ звертає увагу, що право податкового органу накласти арешт на будь-яке майно платника податків, крім майна, на яке не може бути звернено стягнення відповідно до закону, та коштів на рахунку

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Квітень 2013

платника податків, не розповсюджується на грошові кошти платника податків, які знаходяться на відповідних банківських рахунках, оскільки це є виключною компетенцією суду.

ВАСУ звертає увагу також і на різниці в порядку зняття адміністративного арешту з майна платника податків та з грошових коштів, які знаходяться на рахунках платника податків.

Зокрема арешт майна платника податків припиняється:

- або у зв'язку з відсутністю протягом 96 годин рішення суду про підтвердження обґрунтованості такого арешту (підпункт 94.19.1 пункту 94.19 статті 94 Податкового кодексу України);
- або на підставі рішення органу державної податкової служби про звільнення майна з під арешту, яке приймається протягом двох робочих днів, що настають за днем, коли такому органу стало відомо про виникнення підстав для припинення адміністративного арешту (пункт 94.20 статті 94 Податкового кодексу України).

Проте, арешт грошових коштів, які знаходяться на рахунках платника податків може бути знятий лише тим органом, який його накладав (судом) і відповідно лише на підставі рішення суду. При цьому жодних рішень податковим органом не приймається з огляду на виключну компетентність суду в даних питаннях.

При цьому підстави для застосування як адміністративного арешту майна, так і арешту коштів на рахунках платника податків, є універсальними та визначені пунктом 94.2 статті 94 Податкового кодексу України. Обидва види арешту, за загальним правилом, застосовуються з однакових підстав, але розрізняються процедурою застосування – або за рішенням керівника податкового органу (щодо майна, відмінного від коштів), або за рішенням суду (арешт коштів).

Водночас Податковим кодексом України передбачені також інші, додаткові випадки накладення арешту на кошти платника податків, крім тих, що визначені статтею 94 цього Кодексу.

Так, відповідно до підпункту 20.1.17 пункту 20.1 статті 20 Податкового кодексу України, органи державної податкової служби мають право звертатися до суду щодо накладення арешту на кошти та інші цінності такого платника податків, що знаходяться в банку, у разі, якщо у платника податків, який має податковий борг, відсутнє майно та/або його балансова вартість менша суми податкового боргу, та/або таке майно не може бути джерелом погашення податкового боргу.

Наведена законодавча норма встановлює одночасно як право податкового органу на звернення до суду з вимогою про накладення арешту на кошти платника податків, так і підстави для реалізації цього повноваження.

Такими підставами є:

1. відсутність майна, за рахунок якого може бути погашений податковий борг;
2. недостатність такого майна для погашення суми податкового боргу через те, що балансова вартість цього майна менша за відповідну суму податкового боргу;
3. майно не може бути джерелом погашення податкового боргу у відповідній сумі.

При цьому суд звертає увагу, що обставина щодо відсутності у платника податків майна, за рахунок якого може бути погашено податковий борг, обов'язково повинна бути підтверджена в ході судового розгляду у спорі з податкового органу з платником податків щодо накладення арешту на грошові кошти на рахунках платника.

При цьому суд повинен встановити відсутність відповідного майна не взагалі, а саме на момент, коли у податкового органу виникає право на стягнення податкового боргу, ефективність реалізації якого забезпечується спеціальними заходами, зокрема адміністративним арештом майна, у тому числі коштів. В іншому разі вимога про застосування арешту коштів буде передчасною, оскільки не виключається, що на момент пред'явлення відповідної вимоги майно, за рахунок якого можна погасити податковий борг, буде наявним.

Судом також звертається увагу і на момент виникнення у податкового органу права на стягнення коштів та продаж майна боржника. Таке право, зокрема виникає через 60 календарних днів, починаючи з дня надіслання податкової вимоги, тому саме з цього моменту податковий орган уповноважений оцінювати майновий стан платника податків з огляду на наявність у нього достатніх джерел для погашення податкового боргу.

На наше переконання, зазначений лист ВАСУ є в цілому позитивним кроком на шляху захисту прав платників податків. З огляду на практику діяльності податкових органів та дій податківців, які спрямовані на наповнення державного бюджету мають місце численні порушення закону. Відтак, чітке розмежування прав податківців щодо накладення арешту на майно платника податків та звернення до суду з позовами про накладення арешту на грошові кошти на рахунках платників податків, забезпечить баланс інтересів сторін, що певним чином може захистити платників від свавілля податківців.

Досить цікавими, на наш погляд, є висновки ВАСУ щодо застосування Податковим кодексом України двох понять, які позначають арешт коштів на рахунках платника податків — власне арешт коштів, а також зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків. ВАСУ доходить висновку про абсолютну тотожність цих понять, оскільки з огляду на аналіз банківського та податкового законодавства, єдиним шляхом зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків є накладення арешту на такі грошові кошти.

Водночас, ВАСУ даним листом не виключає можливість звернення податкового органу як з позовом про накладення арешту на грошові кошти на рахунках платника податків, так і з поданням про зупинення видаткових операцій на рахунках платника податків. При цьому, резолютивна частина рішення суду у випадку задоволення позову (подання) має відповідати заявленим позовним вимогам.

РОЗДІЛ 2: ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ КОРПОРАТИВНИМИ ПРАВАМИ ТА МАЙНОМ

НАКАЗ від 8 квітня 2013 року N 64

Про затвердження Методичних рекомендацій Агентства держмайна України щодо організації проведення аукціонів у провадженні у справах про банкрутство та вимог до їх організаторів стосовно майна державних підприємств та підприємств, у статутному

капіталі яких частка державної власності перевищує п'ятдесят відсотків

Вказаним наказом затверджуються Методичні рекомендації Агентства держмайна України щодо організації проведення аукціонів у провадженні у справах про банкрутство та вимоги до їх організаторів стосовно майна державних підприємств та підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує п'ятдесят відсотків.

Замовником аукціону є ліквідатор у відповідній справі про банкрутство, який призначений у встановленому законом порядку. Зазначені рекомендації встановлюють критерії, яким мають відповідати організатори аукціонів, перелік документів, які мають подаватись замовнику аукціону, строк їх подання, строк розміщення інформації про організацію аукціону, а також порядок визначення організатора аукціону на конкурсній основі у випадку, якщо замовник отримав декілька пропозицій від організаторів щодо проведення аукціону.

Кабінет Міністрів України

ПОСТАНОВА від 1 квітня 2013 р. N 244

«Про затвердження Порядку відчуження у процедурі санації майна боржника шляхом заміщення активів»

Дана постанова ухвалена Урядом у зв'язку з набуттям чинності нової редакції ЗУ «Про відновлення платоспроможності боржника та визнання його банкрутом». Затверджений постановою порядок містить положення, які регулюють порядок відчуження майна боржника в процедурі санації. Звертається увага на зняття заходів забезпечення позову ухвалою господарським судом, дій керуючого санацією щодо оцінки майна, порядку його передачі новоствореному підприємству, форма якого затверджується санацією, тощо.

РОЗДІЛ 3: НЕРУХОМІСТЬ ТА БУДІВНИЦТВО. ЗЕМЕЛЬНІ ПРАВО

ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЙНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ЛИСТ від 15.04.2013 р. N 165/06-15-13

«Щодо видачі свідоцтва про право власності на нерухоме майно у зв'язку з набуттям права власності на новозбудовані чи реконструйовані об'єкти нерухомого майна»

Роз'яснення Укрдержреєстру спрямовані як на державних реєстраторів прав на об'єкти нерухомості так і на осіб, які мають намір та бажання зареєструвати новостворене нерухоме майно.

Основний акцент Укрдержреєстр робить на тому, що державні реєстратори реєстраційної служби зобов'язані звертати увагу на законодавство, яке діяло під час початку будівництва об'єкту, право власності щодо якого особа має намір зареєструвати вперше. Головне питання в тому, що перелік документів, які необхідно подати для первинної реєстрації прав власності на новостворене нерухоме майно може значно

відрізнитись від того, який існував до набрання чинності відповідним законом.

До таких документів для реєстрації прав власності на новозбудоване майно можуть зокрема відноситись: документ, що посвідчує право власності та/або користування земельною ділянкою, на якій здійснювалось будівництво; документ, який свідчить про присвоєння об'єкту нерухомості поштової адреси.

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

ЛИСТ від 03.04.2013 р. № 5603/17/11-13

Щодо потреби переоформлення права користування землею у випадку реорганізації підприємництва

Роз'яснення, які містяться в даному листі стосуються питань виникнення потреби у переоформленні права користування землею. Так, зокрема, Держземагентство звертає увагу на те, що раніше видані Державні акти на користування землею залишаються чинними, а право користування в такому випадку може бути переоформлене лише за бажанням користувача землею. Проте у випадку, якщо користувачем землі є юридична особа, яка використовує земельну ділянку на підставі державного акта на право постійного користування землею, у разі реорганізації такої юридичної особи, право постійного користування землею потребує переоформлення.

РОЗДІЛ 4: СУДОВА ПРАКТИКА

ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ від 29.04.2013

Про доповнення до інформаційного листа ВССУ від 02.03.2012 року «Щодо змін, внесених до деяких законодавчих актів України у зв'язку з гуманізацією відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності» № 132-283/0/4-12

У зв'язку з розглядом листа судді Апеляційного суду Івано-Франківської обл., Вищим спеціалізованим судом України доповнено лист від 02.03.2012 щодо наступного:

1. Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 6 Кримінально-процесуального кодексу України (КПК 1960 р.) кримінальну справу не може бути порушено, а порушена справа підлягає закриттю з підстави відсутності в діянні складу злочину як обставини, що виключає провадження в кримінальній справі. Згідно з положеннями ч. 4 ст. 6 КПК 1960 р., що відображені також у абзаці 10 інформаційного листа ВССУ від 2 березня 2012 року № 132-283/0/4-12, якщо під час судового слідства поряд з обставинами, що виключають провадження у кримінальній справі, у діянні особи буде виявлено ознаки адміністративного правопорушення, суд або суддя зобов'язані за ч. 4 ст. 6 КПК 1960 р. направити відповідні матеріали органу (посадовій особі), уповноваженому розглядати справу про таке адміністративне правопорушення.

2. Законом № 4025-17 диспозицію ст. 201 Кримінального кодексу України (КК) викладено у новій редакції, згідно з якою контрабандою визнається переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї та боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї та бойових припасів до неї), а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації.

Зазначено, що у випадку закриття кримінальної справи у суді першої інстанції з підстави, визначеної у п. 2 ч. 1 ст. 6 КПК 1960 р., у зв'язку із декриміналізацією діяння, зокрема у кримінальних справах, кваліфікованих за ст. 201 КК до набрання чинності Законом № 4025-17, суд не доводить розгляд справи до кінця з постановленням виправдувального вироку, а виносить постанову про закриття такої кримінальної справи з підстав, передбачених ч. 4 ст. 327 КПК України 1960 р. Тобто суд постановляє виправдувальний вирок виключно з реабілітуючих підстав. Водночас переміщення товарів через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю, вчинене у великих розмірах, віднесено новим законом до категорії адміністративних правопорушень і не є реабілітуючою підставою та не виправдовує осіб, що його вчинили; 2) відповідно до ч. 1 ст. 5 КК закон про кримінальну відповідальність, що скасовує злочинність діяння, має зворотню дію у часі, тобто його дія поширюється на осіб, які вчинили відповідні діяння до набрання таким законом чинності.

Крім того, такі підстави для закриття кримінальної справи не пов'язані із встановленням фактичних обставин, що свідчать про відсутність в діянні особи складу злочину, а пов'язані із змінами законодавства про кримінальну відповідальність. Відповідно до абзаца 9 інформаційного листа ВССУ від 2 березня 2012 року № 132-283/0/4-12 кримінальні справи, порушені за статтями, які декриміналізовані, підлягають закриттю на підставі п. 2 ч. 1 ст. 6 КПК 1960 р. та ст. 5 КК у зв'язку із декриміналізацією злочинного діяння. Тому у випадку, коли суд під час судового розгляду дійде висновку про необхідність закриття кримінальної справи у зв'язку із декриміналізацією суспільно небезпечного діяння, у резолютивній частині постанови суду зазначається про закриття кримінальної справи за відсутністю в діянні складу злочину у зв'язку із декриміналізацією.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ від 05.04.2013 № 223-558/0/4-13

«Про деякі питання здійснення слідчим суддею суду першої інстанції судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів осіб під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження»

В межах даного інформаційного листа, судова палата у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ звертає увагу місцевих та апеляційних судів на наступне:

1. суддя, який брав участь у кримінальному провадженні під час досудового розслідування не має права брати участь у цьому ж провадженні в суді як першої, так і апеляційної та касаційної інстанцій, а також при перегляді судових рішень Верховним Судом України або за нововиявленими обставинами.
2. лише з дозволу та на підставі ухвали слідчого судді проводяться процесуальні дії, під час яких має місце суттєве тимчасове обмеження прав та інтересів осіб.

3. усі клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження, у тому числі запобіжних заходів, подаються до місцевого суду, в межах територіальної юрисдикції якого знаходиться орган досудового розслідування, що здійснює відповідне розслідування. Дане правило застосовується й до розгляду клопотань, територіальна підсудність щодо яких прямо не визначена процесуальним законом.
4. Підставою для визначення територіальної юрисдикції суду першої інстанції при розгляді клопотань щодо застосування заходів забезпечення кримінального провадження є постанова керівника відповідного органу досудового розслідування про створення слідчої групи, в якій визначено місце проведення досудового розслідування.
5. Крім слідчого (за погодженням прокурора) та прокурора, мають право подавати клопотання до слідчого судді про застосування:
 - судового виклику — підозрюваний, його захисник, потерпілий, його представник;
 - приводу — сторона кримінального провадження, потерпілий;
 - тимчасового доступу до речей і документів — сторони кримінального провадження;
 - арешту майна — цивільний позивач.
6. Встановлюється перелік документів, які необхідно додавати до клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
7. Закріплені терміни протягом яких слідчий суддя повинен розглядати клопотання про застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
8. Передбачено такий захід забезпечення кримінального провадження як тимчасовий доступ до документів, які знаходяться в операторів та провайдерів телекомунікацій та містять інформацію про зв'язок, абонента, надання телекомунікаційних послуг, у тому числі отримання послуг, їх тривалість, зміст, маршрути передавання; передбачено такі негласні слідчі (розшукові) дії, як зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу відповідно. Дозвіл на проведення яких надає слідчий суддя суду апеляційної інстанції.
9. Передбачені випадки застосування стороною кримінального провадження такого способу збирання доказів як вилучення речей чи документів під час отримання доступу до речей і документів.
10. Передбачено, що перелік ухвал слідчого судді суду першої інстанції, що підлягають оскарженню в апеляційному порядку є вичерпним і розширеному тлумаченню не підлягає.
11. Апеляційна скарга на ухвалу слідчого судді розглядається не пізніше як через три дні, тобто не пізніше четвертого дня з дня її надходження до суду апеляційної інстанції.
12. Звертається увага на порядок подання, мету та підставу подання клопотання прокурора, слідчого (за погодженням з прокурором) про тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ від 05.04.2013 р.

«Про доповнення до інформаційного листа Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15.11.2012 № 223-1679/0/4-12 «Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод»

Судова палата у кримінальних справах ВССУ звертає увагу суддів судів першої та апеляційної інстанцій на наступне:

1. укладаючи угоду про примирення, слід враховувати, що така угода може бути укладена тільки у випадках, коли кримінальне правопорушення завдає шкоди приватним інтересам (інтересам фізичної особи) та/або майновим інтересам юридичної особи, тобто лише щодо діянь, які посягають на приватні інтереси та не зачіпають значною мірою публічних інтересів. У злочинах, де основним безпосереднім об'єктом виступають публічні інтереси (зокрема немайнові), а спричинена конкретним фізичним чи юридичним особам шкода є лише проявом посягання на основний об'єкт, укладення угоди про примирення не допускається.
2. безумовною підставою для закриття кримінального провадження у формі приватного обвинувачення є відмова потерпілого або його представника від обвинувачення, а також примирення потерпілого з підозрюваним/обвинуваченим у випадках, передбачених законом України про кримінальну відповідальність.
3. потерпілий вправі підтримувати обвинувачення в суді у випадку відмови прокурора від підтримання державного обвинувачення
4. як потерпілим, так і стороною угоди про примирення може бути юридична особа як приватного, так і публічного права.
5. відповідно до угоди про примирення відшкодування завданих збитків або усунення заподіяної шкоди має відбуватися на засадах диспозитивності. Потерпілий, суб'єктивні права якого порушено, має сам розпоряджатися ними на власний розсуд, у тому числі він вправі навіть звільнити винного від деліктного зобов'язання, визначивши як умову перелік дій, не пов'язаних із відшкодуванням шкоди, які підозрюваний чи обвинувачений зобов'язаний вчинити на користь потерпілого.
6. Визначені підстави затвердження та відмови суду у затвердженні угоди між потерпілим та обвинуваченим.

Інформаційний лист від 04.04.2013 р. № 511-550/0/4-13

Про деякі питання порядку застосування запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження відповідно до Кримінального процесуального кодексу України

У зв'язку з необхідністю роз'яснення положень Кримінального процесуального кодексу України, прийнятого Верховною Радою України 13 квітня 2012 року, який набрав чинності 20 листопада 2012 року, з метою недопущення неоднакового та/або неправильного тлумачення норм права, зокрема при застосуванні запобіжних заходів під час досудового розслідування та судового провадження, судова палата

у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ звертає увагу на наступне:

1. При розгляді клопотання про обрання або ж продовження застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою обов'язково має бути розглянуто можливість застосування інших (альтернативних) запобіжних заходів (правова позиція, викладена у п. 80 рішення ЄСПЛ від 10 лютого 2011 року у справі «Харченко проти України»);
2. Закріплено порядок розгляду клопотання про застосування запобіжних заходів.
3. Ухвалу про відмову в наданні дозволу на затримання з метою приводу може бути оскаржено до суду апеляційної інстанції. Ухвала про дозвіл на затримання оскарженню не підлягає.
4. Слідчий суддя, суд наділений правом розглянути клопотання про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою та обрати такий запобіжний захід за відсутності підозрюваного, обвинуваченого лише у разі, якщо прокурором, крім наявності підстав, передбачених ст. 177 КПК, буде доведено, що такого підозрюваного, обвинуваченого оголошено у міжнародний розшук (ч. 6 ст. 193 КПК). Обов'язок доведення факту перебування підозрюваного, обвинуваченого у міжнародному розшуку покладається на слідчого, прокурора, який подав клопотання про застосування запобіжного заходу, та підтверджується відповідними відомостями (довідка, витяг із бази даних Інтерполу тощо).
5. Визначає особливі порядки застосування запобіжних заходів до певних категорій осіб: неповнолітніх; осіб, щодо яких передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішувалося питання про їх застосування; суддів; народних депутатів України; а також особливий порядок видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадиція).
6. У кримінальному провадженні можуть бути застосовані такі запобіжні заходи (ч. 1 ст. 176 КПК): 1) особисте зобов'язання; 2) особиста порука; 3) застава; 4) домашній арешт; 5) тримання під вартою. У даному листі розкривається суть кожного виду запобіжного заходу, порядок та мета його застосування, строк застосування, а також обставини за яких більш м'який захід буде замінено на більш суворий.
7. Передбаченні випадки при наявності яких уповноважена службова особа має право без ухвали слідчого судді, суду затримати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачено покарання у виді позбавлення волі. Але строк затримання без даної ухвали не може перевищувати сімдесяти двох годин з моменту затримання.
8. Слідчий суддя, суд вправі залишити без розгляду клопотання про зміну запобіжного заходу у випадку, коли таке клопотання подано раніше ніж за тридцять днів із дня постановлення попередньої ухвали про застосування, зміну або відмову у зміні запобіжного заходу.
9. Повне фіксування судового розгляду клопотання щодо застосування запобіжного заходу (за допомогою звукозаписувального технічного засобу) здійснюється у разі наявності клопотання про таке фіксування
10. Наведений перелік ухвал слідчого судді суду першої інстанції, які підлягають оскарженню до суду апеляційної інстанції.
11. Визначений порядок апеляційного провадження під час перевірки судом апеляційної інстанції ухвал слідчого судді.

ВИЩИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ СУД УКРАЇНИ

Інформаційний лист ВГСУ від 24.04.2013 № 01-06/757/2013

«Про доповнення Інформаційного листа ВГСУ від 15.03.2011 № 01-06/249 «Про постанови Верховного Суду України, прийняті за результатами перегляду судових рішень господарських судів»

Наведеним вище листом ВГСУ від 15.03.2011 р. доповнено наступними позиціями:

1) щодо конкурентних правовідносин:

- виходячи з приписів Закону України «Про Антимонопольний комітет України» та Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 № 32-р, територіальне відділення Антимонопольного комітету України в межах наданих йому повноважень має право витребувати у юридичних осіб інформацію, необхідну для дослідження відповідного ринку, а юридичні особи, у свою чергу, зобов'язані надавати інформацію у встановлені строки.

2) щодо відповідальності за порушення грошових зобов'язань:

- за змістом статті 1166 ЦК України для застосування такого заходу відповідальності, як стягнення збитків необхідною є наявність усіх елементів складу цивільного правопорушення, а саме: протиправної поведінки, збитків, причинного зв'язку між протиправною поведінкою боржника та збитками, вини. За відсутності хоча б одного з цих елементів цивільно-правова відповідальність не настає (постанова від 22.01.2013 № 5011-71/2684-2012);

3) щодо договорів фінансового лізингу:

- положення частини другої статті 785 ЦК України про відповідальність наймача у разі неповернення предмета найму не застосовуються до правовідносин, які виникають з договору фінансового лізингу, оскільки останні регулюються спеціальним законом (постанова від 29.01.2013 № 12/149);

4) щодо набуття права власності:

- можливість переходу права власності на майно боржника до інвестора через укладання мирової угоди у процедурі банкрутства законом не передбачена; крім того, у разі якщо майно боржника є державною власністю, а боржник — дочірнім підприємством, заснованим державною акціонерною компанією, погодження на укладання мирової угоди, за якою відчужувалося державне майно, має здійснюватися Фондом державного майна України та державним органом з питань банкрутства (постанова від 12.02.2013 № 5019/1447/11);

ОГЛЯДОВИЙ ЛИСТ ВГСУ від 29.04.2013 № 01-06/767/2013

«Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про відповідальність за порушення грошових зобов'язань (за матеріалами справ, розглянутих у касаційному порядку ВГСУ).

ВГСУ даним листом звертає уваги на правові позиції що висловлені Верховним судом України внаслідок перегляду рішень господарських судів, які зводяться до наступного:

1. Строк виконання грошового зобов'язання, що випливає з правовідносин купівлі-продажу та поставки, встановлений спеціальною нормою статті 692 ЦК України та не може ставитися в залежність від звернення кредитора до боржника з вимогою в порядку частини другої статті 530 ЦК України.
2. Недодержання своїх обов'язків контрагентом боржника не є дією непереборної сили, тобто надзвичайних і невідворотних обставин, внаслідок якої боржник може бути звільнений від відповідальності за порушення грошового зобов'язання (стаття 617 ЦК України, частина друга статті 218 ГК України).
3. Ухилення боржника від одержання на підприємстві зв'язку листа, що містив вимогу про виконання грошового зобов'язання (відмова від його прийняття, нез'явлення на зазначене підприємство після одержання повідомлення про надходження рекомендованого або цінного листа), не дає підстав вважати вимогу неперед'явленою.
4. Одночасне стягнення з учасника господарських відносин, який порушив господарське зобов'язання за договором, штрафу та пені не суперечить законодавству України.
5. За прострочення платежу за договором може бути стягнуто пеню, сума якої не може перевищувати встановлений законом граничний розмір, тобто пеню, обчислену на підставі подвійної облікової ставки Національного банку України, що діяла у період, за який сплачується пеня. Розмір пені має бути обрахований з урахуванням обмеження розміру пені подвійною обліковою ставкою Національного банку України згідно із Законом України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань», незважаючи на встановлений у договорі спосіб обчислення пені (див. постанову Верховного Суду України від 24.10.2011 та постанову Вищого господарського суду України від 07.12.2011 у справі № 25/187).
6. Розмір пені за несвоєчасне внесення плати за спожиті комунальні послуги визначено Законом України «Про відповідальність суб'єктів підприємницької діяльності за несвоєчасне внесення плати за спожиті комунальні послуги та утримання прибудинкових територій», що виключає застосування до даних правовідносин приписів Закону України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань».
7. Вираження у договорі грошових зобов'язань в іноземній валюті не суперечить чинному законодавству, однак унеможливує урахування розрахованого Державним комітетом статистики України індексу інфляції для обґрунтування вимог, пов'язаних із знеціненням валюти боргу, оскільки офіційний індекс інфляції, що розраховується Державним комітетом статистики України, визначає рівень знецінення національної грошової одиниці України, тобто зменшення купівельної спроможності гривні, а не іноземної валюти

Багато з висловлених позицій вже знаходили відображення в узагальненнях, оглядових листах найвищих судових інстанцій. Тим не менш суди на місцях подекуди припускаються помилок в застосування деяких норм, що згадуються в Оглядовому листі. Зокрема доволі поширеними є відмова в одночасному стягненні штрафу та пені, навіть якщо це передбачено договором, а також тлумачення невиконання контрагентами боржника своїх обов'язків як обставин непереборної сили, що унеможливають виконання боржником своїх обов'язків перед своїми кредиторами.

РОЗДІЛ 5: ІНШЕ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ЗАКОН УКРАЇНИ від 4 квітня 2013 року N 184-VII

«Про внесення змін до деяких законів України щодо добровільної сплати єдиного внеску»

Даним Законом передбачено врегулювання питання щодо сплати єдиного внеску до Пенсійного фонду України в іноземній валюті, розташованими за межами України підприємствами, установами, організаціями (у тому числі міжнародними) за її працівників, які є громадянами України, а також громадянами України, які працюють або постійно проживають за межами України відповідно до договорів про добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, а саме:

1. Статтю 10 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» доповнити частиною 5, якою врегулюється питання одноразової сплати застрахованою особою єдиного внеску за попередні періоди (в тому числі за період з 1 січня 2004 року по 31 грудня 2010 року). При цьому сума сплаченого єдиного внеску за кожен місяць такого періоду не може бути меншою мінімального та більшою максимального страхового внеску, встановленого на дату укладення договору;
2. Внесено зміни до порядку визначення заробітної плати (доходу) для обчислення пенсії для випадків одноразової сплати єдиного внеску (зміни до статті 40 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»). У цих випадках пропонується застосовувати заробітну плату (дохід) у середньому на одну застраховану особу в цілому по Україні, з якої сплачено страхові внески та яка відповідно до цього Закону враховується для обчислення пенсії — за місяць, в якому укладено договір про добровільну участь.
3. Внесено редакційні правки до Закону України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування», якими уточнюється період відшкодування Пенсійному фонду пільгових пенсій до досягнення особами пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

ПРАВОЧИН
АДВОКАТСЬКА КОМПАНІЯ

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Квітень 2013

Автори: юрист АК «Правочин» Юрій Сівовна та стажист АК «Правочин» Тетяна Поліщук .

З будь-яких питань, що пов'язані із текстом цього дайджесту, прохання звертатися за електронною адресою: info@pravochin.com.ua

Юрій Сівовна

Юрист АК «Правочин»

Тетяна Поліщук

Стажист АК «Правочин»